

Eikeprocessierups in opkomst

Sinds 1987 is de Eikeprocessierups (*Thaumetopoea processionea*) weer in Nederland waargenomen (zie Vlinders jaargang 6, nr. 4).

De rupsen van deze soort leven op eiken. Ze vertonen het kenmerkende gedrag van achter elkaar - in processie - naar de voedselplaatsen hoger in de boom te trekken. Overdag zitten ze gezamenlijk in een spinselnest, dat op de stam zit of onder een tak hangt. De vlinder vliegt in juli en augustus en komt vaak op licht af.

foto: Henkjan Kievit

Rupsennest van de Eikeprocessierups hangend aan een eikeboom.

De Eikeprocessierups lijkt zijn areaal nog steeds naar het noorden uit te breiden. Daarom wil ik deze vlinder gaan inventariseren. Hiervoor wil ik alle vlinderaars vragen om mij hun waarnemingen van deze soort toe te sturen. Het betreft hier waarnemingen van rupsen, nesten en vlinders met vermelding van plaats (in-

dien mogelijk coördinaten van het km-hok) en datum.

Waarschuwing: laat de nesten met rust, hier zitten namelijk brandharen van de rupsen in verwerkt. Deze haren veroorzaken irritaties aan huid en ogen.

Alvast bedankt voor uw medewerking,
F. Groenen
Dorpstraat 171
5575 AG Luyksgestel,
04974-2153

Spoorlijnverbreding in Amersfoort

De NS heeft plannen om het spoortraject binnen de gemeente Amersfoort te verbreden. De Dienst Stadsontwikkeling van de gemeente Amersfoort heeft gereageerd en heeft aangegeven dat bij die verbreding rekening zou moeten worden gehouden met natuur en landschap. Om er achter te komen welke natuurwaarden er op het traject aanwezig zijn, is in 1992 onderzoek gedaan onder auspiciën van het Centrum voor Natuur- en Milieu-educatie Landgoed Schothorst. De nadruk bij dit onderzoek lag op de fauna. Er is gekeken naar kleine zoogdieren, amfibieën, reptielen, krekels, sprinkhanen, mieren, loopkevers en natuurlijk naar dagvlinders.

In totaal zijn 22 soorten dagvlinders aan-

om, ter compensatie, een tweetal nieuwe gebieden te ontwikkelen.

Men is er in geslaagd om in een zeer beperkte tijd (2 maanden veldonderzoek) toch een goed beeld te krijgen van de faunistische waarden van het traject. In een zeer duidelijk en overzichtelijk rapport worden deze gegevens, met aanbevelingen voor inrichting en beheer, gepresenteerd. Het is te hopen dat de Nederlandse Spoorwegen het rapport goed zullen lezen en zullen gebruiken bij het verder ontwikkelen van de plannen.

Couperus A.S. en V. van Laar, 1992. De gevolgen van de spoorlijnverbreding te Amersfoort voor natuur en landschap, in het bijzonder voor de fauna. Aflevering 16 in een serie 'Natuur, landschap en milieu van Amersfoort'. Redactie en verspreiding: Gemeente Amersfoort: Dienst Stadsbeheer en Milieu, afdeling milieu, Centrum voor Natuur- en Milieu-educatie. Schothorsterlaan 21, 3822 NA Amersfoort (033-803797).

Verslag vlinders Hoeksche Waard 1992

De Hoeksche Waard is niet het eerste gebied waar je aan denkt als je vlinders wil gaan kijken. Veel mensen hebben het idee dat deze streek alleen uit grote akkerlanden bestaat en dat er alleen koolwitjes te verwachten zijn. Toch is in de Hoeksche Waard al drie jaar een regionale vlinderwerkgroep actief, die inmiddels haar derde jaarverslag heeft geproduceerd. 1992 was ook hier een redelijk vlinderjaar en in de Hoeksche Waard zijn 23 soorten dagvlinders waargenomen. Uit de gegevens blijkt inderdaad het Klein koolwitje op de eerste plaats te staan gevolgd door de Kleine vos en het Klein geaderd witje. Toch is ook het Oranje zandooie veel vertegenwoordigd, met 1138 waargenomen vlinders verdeeld over 32 kilometerhokken.

In het jaarverslag wordt van alle soorten een verspreidingskaartje gegeven en bovendien een grafiekje met het voorkomen van die soort gedurende het jaar. Van de meeste soorten staan, naast een bespreking over het voorkomen, ook alle afzonderlijke waarnemingen in het rapport.

Na twee intensieve onderzoeksjaren wordt het beeld steeds vollediger en wellicht dat over enige tijd ook de Hoeksche Waard kan komen met haar eigen Atlas! Werkgroep Vlinders van vereniging 'Het Hoekschewaards Landschap', 1992.

Jaarverslag 1992. Informatie: Henk Buijs, Spuidijk 11, 3262 LH Oud Beijerland, 01860 - 16756.

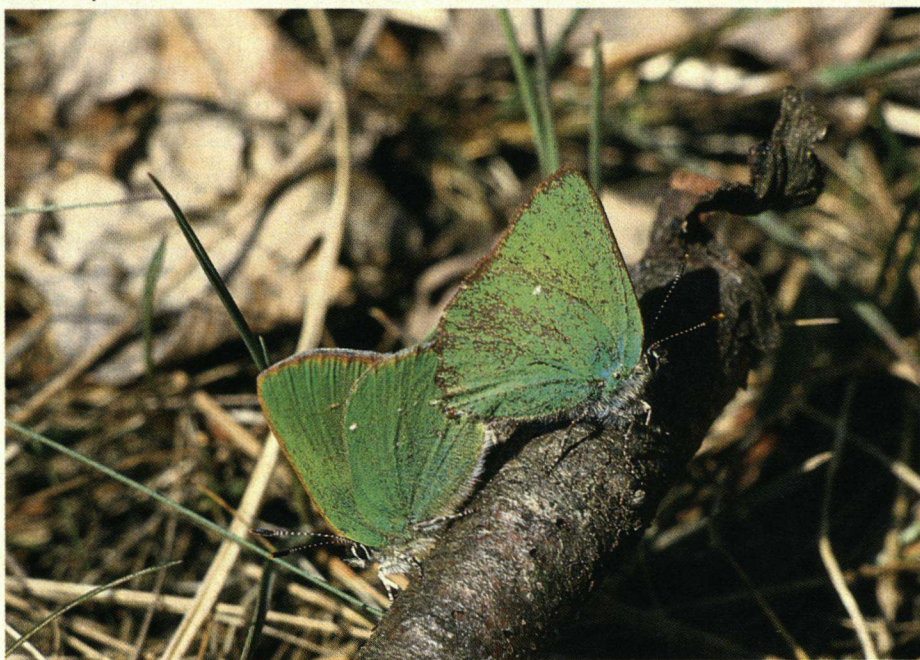
Terreinen Natuurmonumenten onderzocht

In 1992 heeft Hans Raaijmakers vijf dagen het Hulshorsterzand bezocht. Het ge-

getroffen, waaronder Zwartspruitdikkopje, Eikepage, Bruine eikepage, Gehakkelde aurelia, Koevinkje en Heivlinder. In het rapport worden aanbevelingen gedaan voor de manier waarop de verbreding plaats zou kunnen vinden. Uiteraard zal deze aanleg ten koste gaan van natuurwaarden op de spoorlijn, maar er zijn tevens mogelijkheden om de schade beperkt te houden of, door een aangepaste herinrichting, te zorgen voor nieuwe mogelijkheden. Tenslotte wordt voorgesteld

bied is verdeeld in stukken met eenzelfde vegetatiesamenstelling en is intensief doorkruist. Het Hulshorsterzand blijkt met name zeer rijk aan Heivlinders te zijn. Ook de Kleine heivlinder is er waargenomen. Dit was verrassend, want van na 1980 waren er geen waarnemingen uit deze omgeving bekend. De gegevens zijn verwerkt in een rapportje, dat aan De Vlinderstichting en aan Natuurmonumenten is aangeboden.

foto: J. Trapman

Het Groentje is de enige karakteristieke vlindersoort die in 'Einde Gooi' is gezien.

Ook het onderzoek van Henk ten Holt in het reservaat 'Einde Gooi' had betrekking op een terrein van Natuurmonumenten. In het rapport wordt een vergelijking gemaakt met de gegevens die al uit dit terrein bekend waren uit het archief van De Vlinderstichting. Het blijkt dat voor 1981 28 soorten zijn waargenomen en tussen 1981 en 1991 slechts 9. Hieruit is af te leiden dat na 1981 niet meer systematisch is gekeken. In 1992 is het gebied vijf maal bezocht waarbij in totaal 17 soorten zijn waargenomen. De enige karakteristieke soort die is gezien, is het Groentje, maar het betrof hier waarschijnlijk een zwervend exemplaar. De conclusie uit het rapport is dan ook dat 'Einde Gooi' op dit moment geen bijzondere betekenis voor dagvlinders heeft. Door gerichte maatregelen te nemen zal het aantal vlinders kunnen toenemen. In de directe omgeving komen nog wel zo'n zeven soorten voor die zich wellicht in dit natuurgebied zullen vestigen.

Raaijmakers, Hans, 1992. Dagvlinders van Hulshorsterzand 1992.

Holt, Henk ten, 1993. Dagvlindervoorkomen Landgoed Einde Gooi, inventarisatie 1992.

Rectificatie

In het vorige nummer van 'Vlinders' zijn helaas enkele onjuistheden geslopen. Op bladzijde 6 een tekening die een Tauvlinder (*Aglia tau*) had moeten voorstellen. Het is echter geen Tauvlinder maar de Amerikaanse soort *Automeris io*. Onze Tauvlinder heeft namelijk op iedere vleugel een opvallende vlek. In de tekst bij deze tekening zijn ook de woorden links en rechts per ongeluk verwisseld.

in 't
kort

wezig zou zijn. Tax geeft in de 'Atlas van de Nederlandse dagvlinders' een notatie van 11-100 individuen in het duingebied bij Haarlem: mogelijk geen levensvatbare populatie.

Bij het uitvoerige monitoring-onderzoek dat daar in 1992 begon, bleek dat één van de monitoring-routes in het hoofdverspreidingsgebied van de Koevinkjes van die streek lag. Een kort extra bezoek aan het gebied rond deze route leverde een waarneming van ver over de tweehonderd dieren op, terwijl lang niet de hele omgeving doorkruist werd.

Kortom: in de duinen bij Haarlem bevindt zich ook een levensvatbare populatie Koevinkjes. Van een relatie met Elzensingels is hier echter geen sprake.

KNNV Dagvlinderwerkgroep Zuid-Kennemerland

Slangekruid

Vorige zomer liep ik in juli even door de tuin om te zien welke vlinders er zaten. Ineens zag ik dat een Distelvlinder bij de jonge plantjes van het Slangekruid ging zitten, en dat ze eitjes afzette. Meestal legt deze soort haar eitjes op Distelsoorten en op Grote Bandnetel. Maar ook op veel andere plantesoorten zoals Kaasjeskruid en dus ook op Slangekruid. Het leek me daarom leuk het geheel wat beter te volgen. In totaal heb ik vier eitjes kunnen vinden. Vier dagen later verschenen de rupsen. Twee ervan heb ik binnen op Slangekruid opgekweekt om het allemaal beter te kunnen volgen. Het was leuk om te zien hoe ze een spinsel om zich heen maakten, waarschijnlijk als bescherming. De rupsen aten goed en eind juli verpopten ze. Op 10 en 12 augustus verschenen de vlinders.

Hermij Middelhuys, Beltrum

Koevinkjes langs de kust

In het februari-nummer van 'Vlinders' namen we kennis van de opvatting dat alleen op Terschelling een goede populatie Koevinkjes bij de Noordzeekust aan-

Vlinderdag Rivierenland

In het kader van het Vlinderproject in het Rivierenland organiseert de Natuurwacht Bommelerwaard op zondag 13 juni tussen 12 en 17 uur in de binnenstad van Zaltbommel een grootse Vlinderdag. Op deze dag is van alles te beleven en te zien zoals een poppentheater, vlinderplantenmarkt, exposities en infostands. Meer informatie:

Ton van Balken, 04180 - 13659.

Gevraagd

Gevraagd rupsen van Pijlstaartvlinders, speciaal van de Wolfsmelkpijlstaart. Dhr. Stark, Van de Hooplaan 101, 1185 EZ Amstelveen, tel. 020 - 6458118.